

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vesistötieto – Mitä kuuluu Sodankylän vesistöille ja mistä vesistötietoa voi hakea?

Hydrobiologi Annukka Puro-Tahvanainen

Vesistöt ja valuma-alue kuntoon tilaisuus 10.12.2025

Vesienhoidon IV kauden luokittelu

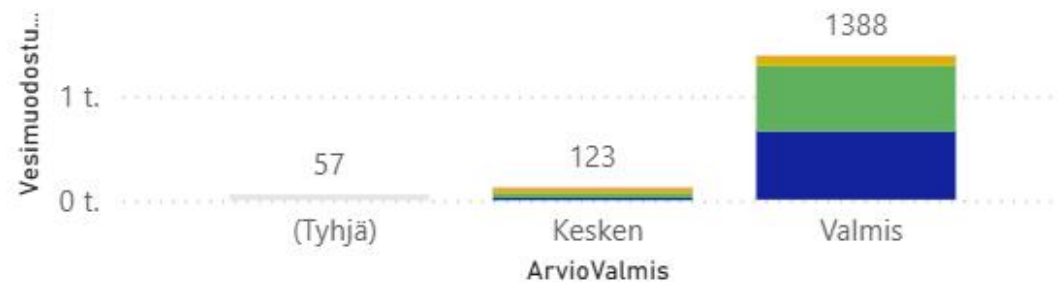
- Perustuu pääosin vuosien 2017-2023 seuranta-aineistoon
- Minimitekijäperiaate ”one-out, all-out” OoAo= ekologisen tilan luokka määräytyy heikoimmassa tilassa olevan (biologisen) laatutekijän mukaan
 - Fysikaalis-kemiallinen tila (veden laatu) voi heikentää ekologisen tilan tyydyttävään tai hyvään tilaan
 - Hydrologis-morfologinen tila voi heikentää ekologisen tilan hyvään tilaan
- Uusia luokitteluun käytettävissä olevia aineistoja:
 - Maankäytön paineisiin perustuvia mallinnuksia biologisille laatutekijöille
 - Satelliittikuvatulkintaan perustuva a-klorofylli järville
 - Ilmakuviin perustuva rantavyöhykkeen kasvittumisaste (2012-2023 ilmakuvatut 986 järveä koko maassa).
- Julkaistaan maailman vesipäivänä 22.3.2026

Lapin vesien luokittelu IV kaudella (tilanne 5.12.)

Ekologinen tila neljännellä suunnitelmakaudella 2028-2033

Ekologisen tilan arviointi

Luokka (Tyhjä) Erinomainen Hyvä Tyydyttävä Välttävä Huono

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

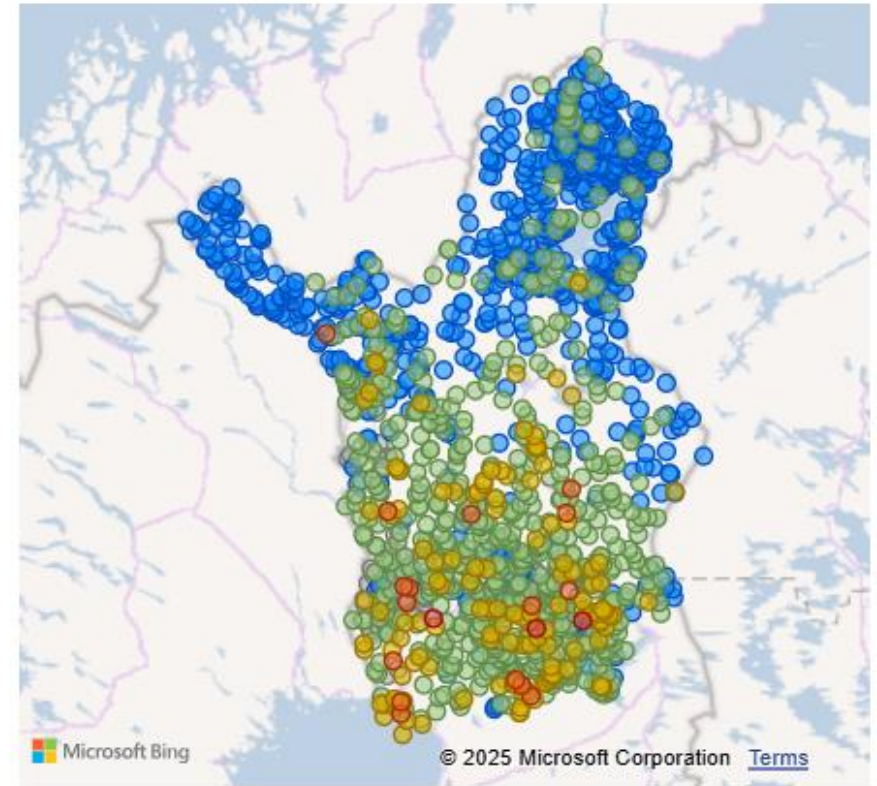
Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Ekologinen tila

- (Tyhjä)
- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Välttävä
- Huono

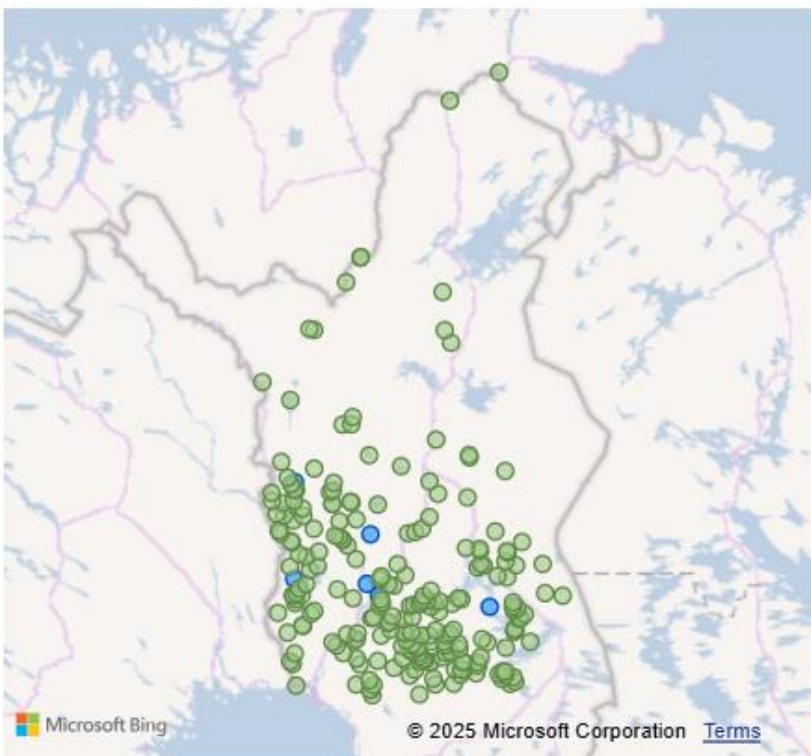

Riskivedet

Ekologinen tila

● Erinomainen

● Hyvä

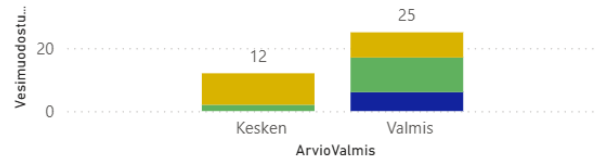
- **Tilanne 5.12.2025:** Yhteensä 111 järveä ja 126 jokivesimuodostumaa.
- Riskivedet: tilatavoite saavutettu, tilan säilyminen uhattuna ilman toimenpiteitä.
- ELY-keskus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta hyvää huonommassa tilassa tai riskissä olevien vesistöjen kunnostamiseen.
- Joissakin tapauksissa esim. järven voidaan katsoa olevan riskissä järven tilaa koskevan tarkemman tarkastelun perusteella.

Sodankylän järvet

Ekologinen tila neljännellä suunnitelmakaudella 2028-2033

Ekologisen tilan arviointi

Luokka ● Erinomainen ● Hyvä ● Tyydyttävä

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

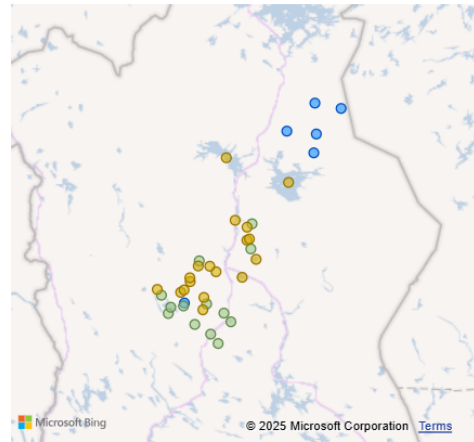
Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Ekologinen tila

● Erinomainen

● Hyvä

● Tyydyttävä

- Yhteensä 37 yli 50 ha:n suuruista järveä
- Tilanne **5.12.2025** (valmis + kesken):
 - Erinomaisessa tilassa 6 kpl eli 16 %
 - Hyvässä tilassa 13 kpl eli 35 %
 - Tyydyttävässä tilassa 18 kpl eli 49 %
- Tilaa heikentänyt erityisesti maa- ja metsätalouden hajakuormitus sekä hydrologis-morfologiset muutokset (mm. Lokan ja Porttipahdan tekojärvet).

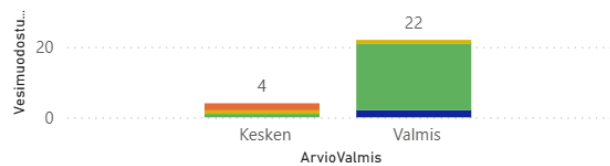
Sodankylän joet

- Yhteensä 26 vesimuodostumaksi rajattua jokea (valuma-alue yli 100 km²).
- Tilanne **5.12.2025** (valmis + kesken):
 - Erinomaisessa tilassa 2 kpl eli 8 %
 - Hyvässä tilassa 20 kpl eli 77 %
 - Tyydyttävässä tai välttävässä tilassa 4 kpl eli 15 %
- Jokien tilaa on heikentänyt jokien rakentaminen (Kitinen, Luiro, Vuotson kanava) sekä metsä- ja maatalouden hajakuormitus.

Ekologinen tila neljännellä suunnitelmakaudella 2028-2033

Ekologisen tilan arviointi

Luokka ● Erinomainen ● Hyvä ● Tyydyttävä ● Välttävä

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

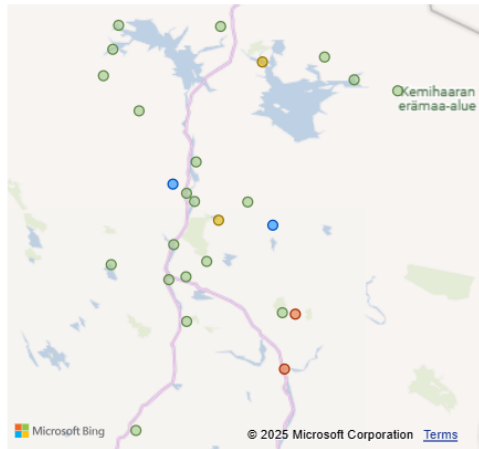
Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Valitse ensin yksi muodostuma aktiiviseksi

Ekologinen tila

- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Välttävä

Esimerkkejä järvien IV kauden luokittelusta: Unari ym.

Tunnus 65.592.1.001_001 Tyyppi Keskikokoiset humusjärvet (Kh) ELY-keskus Lapin ELY Tarkistettu kaudelle VHS4 Valmis Muokattu viimeksi 15.10.2025 klo 09.03

Ekologinen tila

Ekologinen tila	Riski
Hyvä	Riskissä

Laatutekijät ja muuttajat	Lukuarvo	Vrt.arvo	Yksikkö	ELS	ELS, skaalattu	Vaikutuspisteet	Seuranta-aineisto on perustuttu tilaluokkaan	Seuranta-aineiston kuvaus	Asetettu tilaluokka	Asetetun tilaluokan peruste
▼ Biologinen							Hyvä		Hyvä	
► Kalat					0,834		Erinomainen	Koekalastus 2017 ja 2023... Näytä	Erinomainen	Seuranta-aineisto, Pisara
► Muu vesikasvillisuus - p...										
► Kasviplankton					0,712		Hyvä	Klorofylliaineisto: Aine... Näytä	Hyvä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Muu vesikasvillisuus - v...					0,679		Hyvä	Aineisto vuodelta 2023	Hyvä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Pohjaeläimet - littoraaliosio										
► Pohjaeläimet - syväne...					0,634		Hyvä	Aineistoa kaikkiaan 1 vuo... Näytä	Hyvä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Biologiset lisämuuttajat										
▼ Fysikaalis-Kemiallinen							Hyvä		Hyvä	
► Fys.-kem. yleiset olosuh...							Hyvä		Hyvä	
► Fys.-kem. lisämuuttajat...									Ongelmia	
▼ Hydrologis-Morfologinen							Erinomainen			

- Unari (Kh) hyvässä tilassa, mutta silmälläpidettävän hajakuormituksen ja lievän heikkenevän kehityksen perusteella järven tilan arvioidaan olevan riskissä.
- Mitkasjärvi (Mh) ja Rutojärvi (Vh) ovat hyvässä tilassa
- Riipijärvi (MRh), Lintulampi (MRh), Soasjärvi (MRh), Sassalinjärvi (Mh) ja Syväjärvi (Ph) ovat tyydyttävässä tilassa.

Esimerkkejä IV kauden luokittelusta: Orajärvi

Järvet: Orajärvi

Tunnus
65.817.1.001_001

Tyyppi
Pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet (Vh)Lapin ELY

ELY-keskus

Tarkistettu kaudelle VHS4
Valmis

Muokattu viimeksi
13.11.2025 klo 16.17

Ekologinen tila

Ekologinen tila	Riski
Tyydyttävä	

Laatutekijät ja muuttujat	Lukuarvo	Vrt.larvo	Yksikkö	ELS	ELS, skaalattu	Vaikutusteet	Seurantaineisto on perustava tilaluokka	Seuranta-aineiston kuvaus	Asetettu tilaluokka	Asetetun tilaluokan peruste
▼ Biologinen							Tyydyttävä		Tyydyttävä	
► Kalat					0,567		Tyydyttävä	Koekalastus 2017 ja 2023.... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Muu vesikasvillisuus - pä...					0,400		Tyydyttävä	Aineistoa kaikkiaan 1 vuo... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Kasviplankton					0,402		Tyydyttävä	Klorofylliaineisto: Ainel... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Muu vesikasvillisuus - ve...					0,667		Hyvä	Aineisto vuodelta 2017	Hyvä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Pohjaeläimet - littoraaliosio										
► Pohjaeläimet - syvännel...					0,901		Erinomainen	Aineistoa kaikkiaan 1 vuo... Näytä	Erinomai...	Seuranta-aineisto, Pisara
► Biologiset lisämuuttujat										
▼ Fysikaalis-Kemiallinen							Tyydyttävä		Tyydyttävä	
► Fys.-kem. yleiset olosuht...							Tyydyttävä		Tyydyttävä	
► Fys.-kem. lisämuuttujat, ...										
▼ Hydrologis-Morfologinen							Erinomai...			

- Orajärvi (65.817.1.001) on tyypiltään pieni ja keskikokoinen vähähumuksinen järvi (Vh), toissijainen tyyppi keskikokoinen humusjärvi (Kh).

- Hydrologis-morfologinen tila erinomainen, fysikaalis-kemiallinen tila tyydyttävä ja biologinen tila tyydyttävä. Biologisista laatutekijöistä kalat, kasviplankton ja päällykslevät kuvastavat tyydyttävää tilaa.

- Kokonaistilan muutos johtuu OoAo-periaatteen käyttöönotosta.

Esimerkkejä luokittelusta: Seipäjärvi

Järvet: Seipäjärvi

Tunnus
65.770.1.021_001

Tyyppi
Pienet humusjärvet (Ph)

ELY-keskus
Lapin ELY

Tarkistettu kaudelle VHS4
☐ Valmis

Muokattu viimeksi
02.12.2025 klo 10.57

Ekologinen tila

Ekologinen tila	Riski
Tyydyttävä	

Laatutekijät ja muuttujat	Lukuarvo	Vrt.arvo	Yksikkö	ELS	ELS, skaalattu	Vaikutuspisteet	Seuranta-aineisto on perustuttava tilaluokkaan	Seuranta-aineiston kuvaus	Asetettu tilaluokka	Asetetun tilaluokan peruste
☐			☐				☐	☐	☐	
Biologinen							Tyydyttävä		Tyydyttävä	
> Kalat					0,560		Tyydyttävä	Koekalastus 2018. Syvyyssv... Näytä		
> Muu vesikasvillisuus - pä...										
> Kasviplankton					0,507		Tyydyttävä	Klorofylliaineisto: Aineil... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
> Muu vesikasvillisuus - ve...										
> Pohjaeläimet - litoraaliosio										
> Pohjaeläimet - syvännel...										
> Biologiset lisämuuttujat										
Fysikaalis-Kemiallinen							Hyvä		Hyvä	
> Fys.-kem. yleiset olosuht...							Hyvä		Hyvä	
> Fys.-kem. lisämuuttujat, ...									Ongelmia	
Hydrologis-Morfologinen							Erinoma...			

- Seipäjärvi on tyypiltään pieni humusjärvi (Ph).
- Hydrologis-morfologinen tila erinomainen, fysikaalis-kemiallinen tila hyvä ja biologinen tila tyydyttävä.
- Biologisista laatutekijöistä kalat ja kasviplankton kuvastavat tyydyttävää tilaa.
- Kokonaistila on heikentynyt sekä tilan heikkenemisen (kasviplankton), uuden seuranta-aineiston (kalasto) että OoAo-periaatteen käyttöönoton myötä.

Esimerkkejä luokittelusta: Kelujärvi

Järvet: Kelujärvi - Matalajärvi

Tunnus
65.896.1.001_001

Tyyppi
Matalat humusjärvet (Mh)

ELY-keskus
Lapin ELY

Tarkistettu kaudelle VHS4
☒ Valmis

Muokattu viimeksi
20.11.2025 klo 12.55

Ekologinen tila

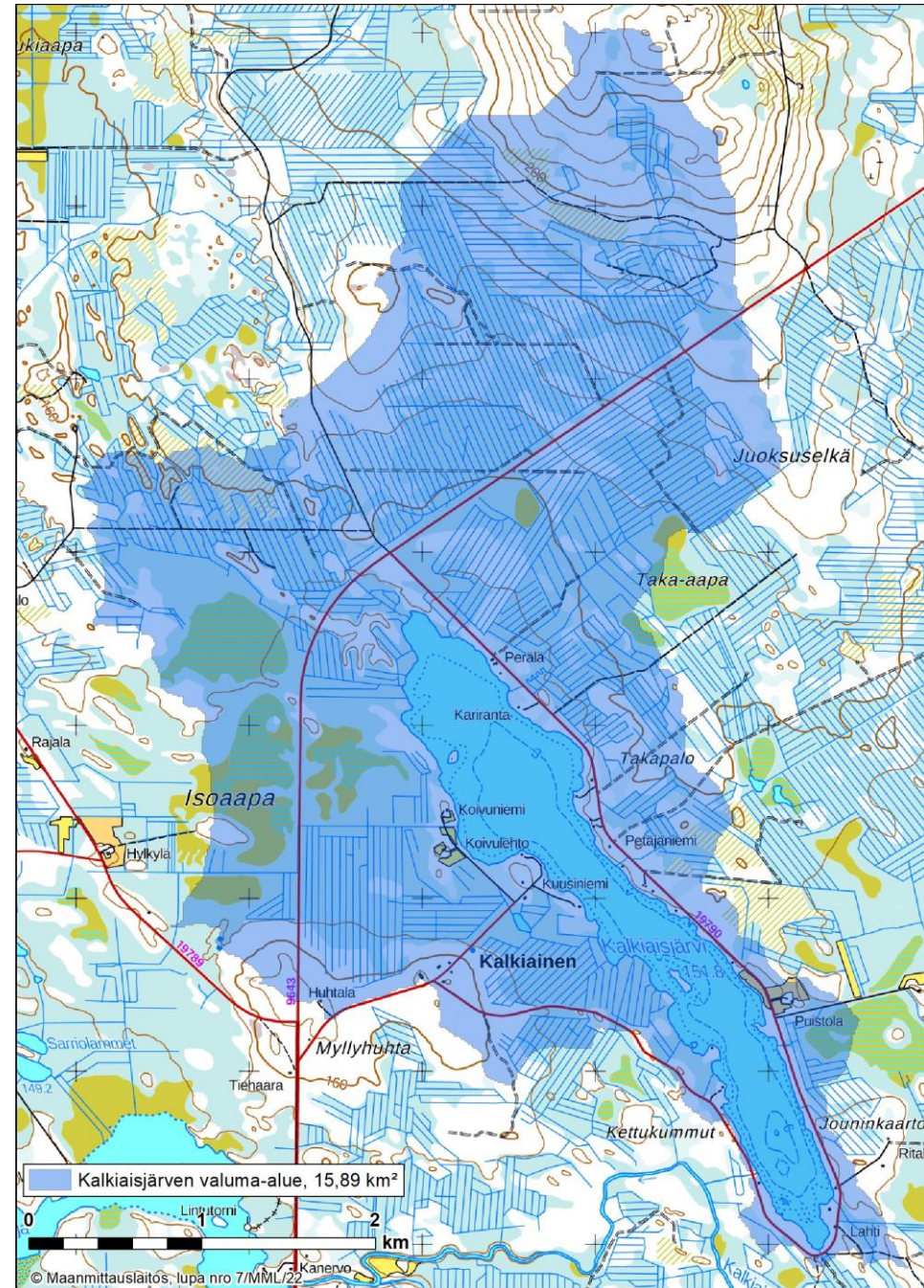
Ekologinen tila	Riski
Tyydyttävä	

Laatutekijät ja muuttajat	Lukuarvo	Vrt.arvo	Yksikkö	ELS	ELS, skaalattu	Vaikutustekijät	Seurantatila a-aineisto on perustettu tilaluokasta	Seuranta-aineiston kuvaus	Asetettu tilaluokka	Asetetun tilaluokan peruste
Biologinen							Tyydyttävä		Tyydyttävä	
► Kalat					0,522		Tyydyttävä	Koekalastus 2017, 2020 ja... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Muu vesikasvillisuus - p...					0,579		Tyydyttävä	Aineistoa kaikkiaan 3 vuo... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Kasviplankton					0,561		Tyydyttävä	Klorofylliaineisto: Ainei... Näytä	Tyydyttävä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Muu vesikasvillisuus - ve...					0,897		Erinomainen	Aineisto vuodelta 2023	Erinoma...	Seuranta-aineisto, Pisara
► Pohjaeläimet - littoraaliosio					0,657		Hyvä	Aineistoa kaikkiaan 3 vuo... Näytä	Hyvä	Seuranta-aineisto, Pisara
► Pohjaeläimet - syväneuo...										
► Biologiset lisämuuttajat										
Fysikaalis-Kemiallinen							Hyvä		Hyvä	
► Fys.-kem. yleiset olosuht...							Hyvä		Hyvä	
► Fys.-kem. lisämuuttajat, ...									Ongelmia	
Hydrologis-Morfologinen							Hyvä			

- Kelujärvi – Matalajärvi (65.896.1.001) on tyypiltään matala humusjärvi (Mh).
- Hydrologis-morfologinen tila hyvä (pengertie), fysikaalis-kemiallinen tila hyvä ja biologinen tila tyydyttävä.
- Biologisista laatutekijöistä kalat, päällykslevät ja kasviplankton kuvastavat tyydyttävää tilaa, vesikasvillisuus erinomaista tilaa ja rantavyöhykkeen pohjaeläimet hyvää tilaa. Kokonaistila on säilynyt tyydyttävänä.

Järvien rehevöityminen

- Järvien rehevöityminen on pitkä prosessi, järvet toimivat valuma-alueilla ”laskeutusaltaina”.
- Tiettyyn rajaan saakka järven sisäiset prosessit ehkäisevät rehevöitymistä, mutta mikäli valuma-alueelta tuleva ulkoinen kuormitus on riittävän suurta/pitkäkestoista, niin ns. kriittinen raja ylitetään ja järvi rehevöityy.
- Rehevöityneessä järvessä vuosikymmenten aikana järvisedimentteihin kerääntyneet ravinteet palautuvat monien biologisten, kemiallisten ja fysikaalisten tekijöiden seurauksena takaisin veteen.

Kunnostusten aikajänne (Lähde: professori Jukka Horppila, Helsingin yo)

- Rehevöitymiskehitys ja rehevöitynyt vaihe on usein kestänyt kymmeniä vuosia
- Ei useinkaan ole realistista odottaa, että tilan palauttaminen on mahdollista paljon lyhyemmässä ajassa kuin mitä muutoksen aiheuttanut häiriö on kestänyt
- Koska rehevöityneen tilan puskurimekanismeja on lukuisia, olisi pyrittävä käyttämään eri kunnostusmenetelmien yhdistelmiä
- Mitä aikaisemmassa rehevöitymisen vaiheessa hoito aloitetaan, sen paremmat ovat onnistumisen mahdollisuudet
- Hyvin lyhytaikaisilla ja/tai pienimuotoisilla kunnostustoimenpiteillä (esim. pienimuotoinen hoitokalastus tai vesikasvien niitto) ei useimmiten ole vaikutusta rehevöityneeseen tilaan
- Valuma-alueella tehtävät toimenpiteet ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta rehevöityneeseen tilaan ei koskaan päädyttäisi ja jotta järven sisäiset prosessit voisivat vaikuttaa toivotulla tavalla

Toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi

- **Sinileväkukintojen vähentämiseen ja ekologisen tilan parantamiseen**
 - Ulkoisen kuormituksen vähentäminen
 - Sisäisen kuormituksen rajoittaminen
 - Ravintoketjukurkennostus
 - Fosforin kemiallinen sitominen
 - Hapettaminen
- **Virkistyskäyttöarvon parantamiseen ja umpeenkasvaneiden rantojen kunnostamiseen**
 - Ulkoisen kuormituksen vähentäminen
 - Vesikasvien mekaaninen poistaminen
 - Pienimuotoinen ruoppaus
 - Vedenpinnan nosto ja korkeuden säätely

Vesistöjen taustatiedot

- Vesistön perustiedot
 - Esim. järven pinta-ala, keskisyvyys, maksimisyvyys ja viipymä
- Vesistön luontainen tyyppi, ekologinen tila ja riskistatus
 - Esim. onko järvi ollut luonnostaan vähähumuksinen järvi vai matala humusjärvi
- Valuma-aluetta koskevat tiedot
 - Valuma-alueen pinta-ala, järvisyys-%, turvemaiden osuus ja ojitettujen turvemaiden osuus
- VEMALA-kuormitusmallilla arvioitu vesistöön kohdistuvan ravinnekuormituksen suuruus ja eri kuormitustekijöiden osuus kuormituksesta
- Vesistön veden laatu ja esim. ilmoitetut leväkukinnat
- Pääosa tiedoista on löydettävissä ympäristöhallinnon Avoin tieto –järjestelmästä:
 - <https://www.syke.fi/avointieto> - > Avoimet ympäristötietojärjestelmät (Hertta)
 - <https://www.vesi.fi/karttapalvelu/> (Teemat: Pintavesien tila)
 - [Mietityttääkö lähijärven vedenlaatu? Hertta tarjoaa avointa seurantatietoa lukuisista vesistöistä](#)

Etusivu

Ajankohtaista

Tutkimus & kehittäminen

Asiantuntijat

Palvelut

Avoin tieto

Uutiset

Paikkatietoaineistot

Ympäristötietojärjestelmät

Rekisteröityminen

Ohjeita
tiedontuottajille

Karttapalvelut

Satelliittihavainnot

Avoimet rajapinnat

Seurantatiedot

Käyttölupa ja vastuut

Etusivu > Avoin tieto > Ympäristötietojärjestelmät

Avoimet ympäristötietojärjestelmät

Ympäristön seuranta on säännöllistä ja pitkäaikaista tietojen keräämistä ympäristöstä, millä pyritään erottamaan ihmisen toimien aiheuttamat ympäristömuutokset luonnon omista mekanismeista. Kaupunkien, kuntien, teollisuuslaitosten ja muiden toiminnanharjoittajien veloitettarkkailut tuottavat tietoa kuormitetusta ja muutetusta ympäristöstä.

SISÄÄNKIRJAUTUMINEN AVOIMIEN YMPÄRISTÖTIETOJÄRJESTELMIEN -PALVELUUN

Aiemmin luotuja OIVA-palvelun tunnuksia voi käyttää uudessa palvelussa.

- [Kirjaudu tästä](#)

Ympäristötiedon hallintajärjestelmä Herttaan sisältyvät vapaan käyttöoikeuden piiriin kuuluvat aineistot on koottu Avoimien ympäristötietojärjestelmien -palveluun. Palvelu tarjoaa ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin tallennettua tietoa vesivaroista, pintavesien tilasta, pohjavesistä, eliölajeista, ympäristön kuormituksesta ja alueiden käytöstä sekä ympäristöön liittyviä paikkatietoaineistoja.

Teemat

Pintavesien tila

VAROITUKSET

SADEMÄÄRÄ

VALUNTA JA VIRTAAAMA

MAANKOSTEUS

POHJAVEDEN KORKEUS

VEDENKORKEUS

JÄÄTILANNE

VEDEN LÄMPÖTILA

ILMAN LÄMPÖTILA

LUMIKUORMA

LUMEN SYVYYS

ROUTA

TULVAVAARA-ALUE VESISTÖT

TULVAVAARA-ALUE MERI

PINTAVESIEN TILA

SAÄNNÖSTELLYT JÄRVET

POHJAVESI-ALUEET

POHJAVESIEN TILA

VESIHUOLTO

VESILLÄ LIIKKUMINEN

LEVÄTILANNE

RAVINNEKUORMI TUS

Oma havaintosi

Varoitukset

Pintavesien tila

Väri kertoo vesistön ekologisen tilan. Voimakkaasti muutetut ja keinotekoiset vedet ovat katko- viivoituksella tai raidoituksella.*

- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Välttävä
- Huono
- Ei tietoa

Joet

- Voimakkaasti muutettu
- Keinotekoinen

Järvet ja rannikkovedet

- Voimakkaasti muutettu
- Keinotekoinen

*Voimakkaasti muutetuilla ja keinotekoisilla vesillä arvioidaan tila suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan.

Tietoa vesistökunnostuksista

- VESI.fi Teemasivu Vesistökunnostus:
 - <https://www.vesi.fi/teemasivu/teemana-vesistokunnostus/>
- Vesistökunnostusverkoston teemasivu:
 - <https://www.vesi.fi/teemasivu/vesistokunnostusverkoston-toimijat/>

https://www.vesi.fi/teemasivu/teemana-vesistokunnostus/

VESI.fi

Karttapalvelu Vesitilanne Vesitieto Teemasivu Ajankohtaista

TEEMANA:
Vesistökunnostus

Vesistökunnostuksilla parannetaan vesien tilaa

Ihminen on toiminnallaan muuttanut suurinta osaa Suomen tuhansista vesistöistä. Jokia, puroja, rannikkovesiä ja järviä on padottu, muokattu ja ruopattu vesivoimantuotannon, tulvasuojelun, maankuivatusten, vesiliikenteen ja tukinuiton tarpeisiin. Ravinne- ja humuskuormituksen aiheuttama rehevöityminen ja tummuminen vaivaavat järviä ja rannikkovesiä, ja monen eliölajin elinympäristöt ovat heikentyneet, samoin kuin vesistöjen virkistyskäyttömahdollisuudet.

Muokattuja virtavesiä ja järviä alettiin kunnostaa jo muutama vuosikymmen sitten. Kunnostuksen tavoite oli tuolloin parantaa veden laatua sekä edistää virkistyskäytön ja muun käytön mahdollisuuksia. 2000-luvulla toiminnan painopiste on siirtynyt yhä enemmän vesistöjen ekologisen tilan parantamiseen. Hyvin suunniteltu ja toteutettu vesistökunnostushanke edistää kaikkia tavoitteita: se parantaa veden laatua, lisää vesistön virkistysarvoa ja kohentaa vesieliöiden elinympäristöjä.